

Maskuliniteter og arbejdsulykker

Claus D. Hansen, PhD, sociolog

Center for Maskulinitetsforskning

Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet

Oplæg ved BAU transport og engros årskonference 2018

25. Oktober 2018

Teoretisk ramme

Mænd, køn, og maskuliniteter

Mænd og køn

Simone de Beauvoir:

'Man fødes ikke som mand, men bliver det.'

Sex = *'biologisk' køn*

Gender = *'socialt køn'*, dvs. aspekter såsom roller, normer og forventninger forbundet med at være hhv. mand og kvinde.

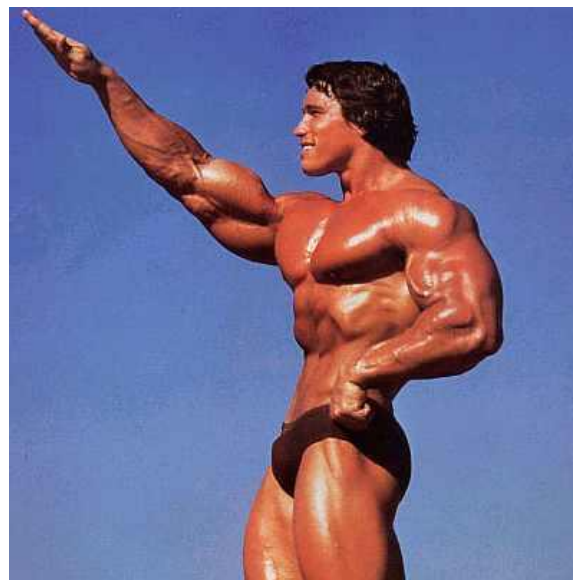
Fokus på det sociale køn – køn som noget man kontinuerligt *gør* ('doing gender')

Hvad er maskulinitet?

Det modsatte af femininitet

Beskedene, blid og går op i livskvalitet

Selvhævdende, hård og fokuseret på material succes

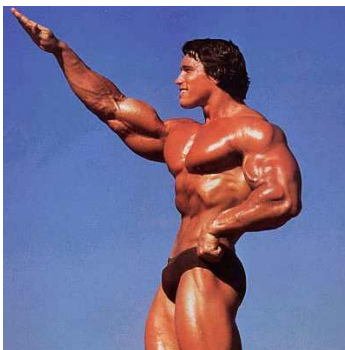
Hvad er maskulinitet?

Adskilte personlighedstræk

Hvad er maskuliniteter?

Sociale normer/forventninger, der varierer mellem tid og sted

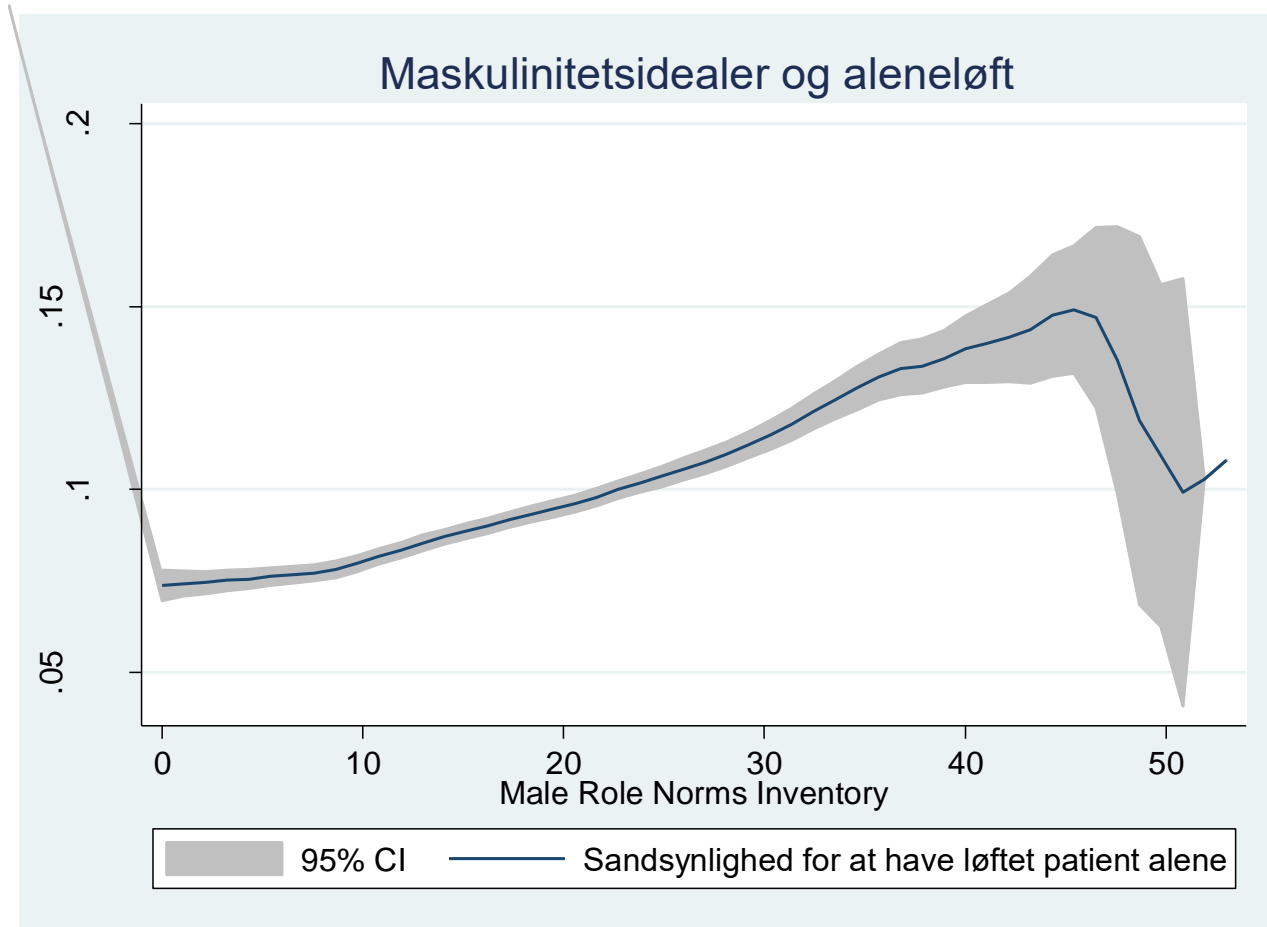

Hvordan hænger maskuliniteter
og arbejdsulykker sammen?

Maskulinitet \approx risikotagning

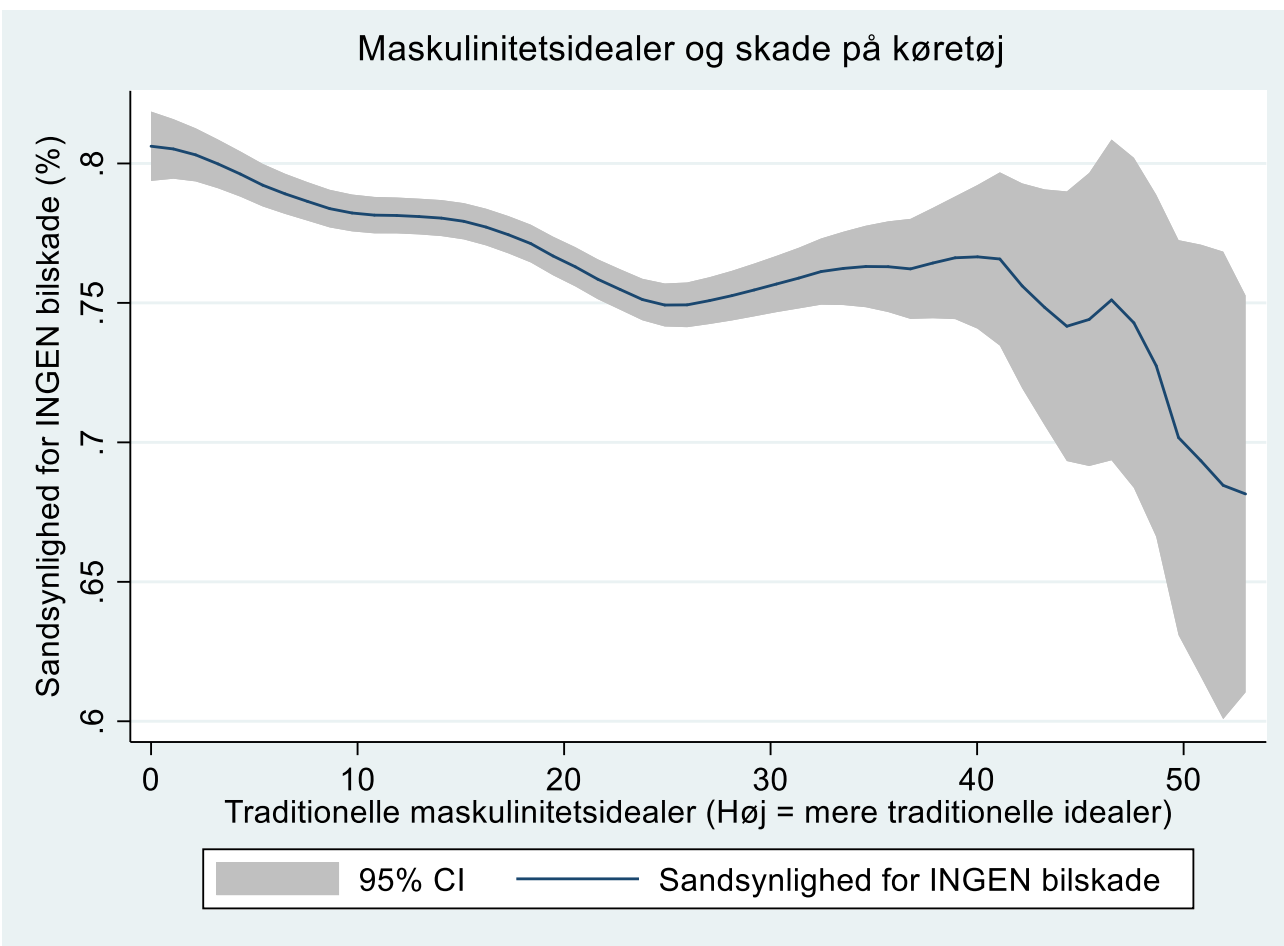
Maskulinitetsidealer og aleneløft (ambulancereddere)

Sandsynligheden for *aleneløft* er lavest for de der er mest uenige i de traditionelle maskulinitetsidealer – i denne gruppe rapporterer 6% at have løftet alene.

For dem der scorer over den 95. percentil på MRNI har 17% løftet alene.

Maskulinitetsidealer og skader på køretøj (ambulancereddere)

Sandsynligheden for ikke at have været involveret i en *skade på køretøj* er lavest for de der er mest enige i de traditionelle maskulinitetsidealer.

Sandsynligheden falder fra ca. 80% til ca. 70% for dem med de mest traditionelle maskulinitetsidealer.

Hvordan målte vi traditionelle maskulinitetsidealer?

Dominans (Cronbachs $\alpha = 0,70$)

- 2. Den danske statsminister bør altid være en mand
- 3. Alle grupper bør have en mandlig leder.
- 44. En mand bør altid være familiens hovedforsørger
- 51. Mænd bør tage den endelige beslutning i pengesager

Extreme Self-reliance (Cronbachs $\alpha = 0,49$)

- 4. En mand bør kunne udføre sit job, selvom han er syg eller skadet
- 12. Mænd bør ikke låne penge af venner eller familie
- 13. Der bør være lidt 'handy-man' i alle mænd.
- 14. Mænd bør være i stand til at reparere de fleste ting i deres hjem.

MRNI-Total Scale (Cronbachs $\alpha = 0,83$)

Aggression (Cronbachs $\alpha = 0,55$)

- 34. En mand bør reagere kraftigt, hvis nogen lægger an på den kvinde han følges med
- 35. Drengene skal opmuntres til at demonstrere fysisk overlegenhed
- 42. Det er vigtigt for en mand at tage chancer, selvom han kan risikere at komme til skade.
- 45. Hvis tingene går en mand imod bør han 'mande sig op' og blive hård.

Restrictive Emotionality (Cronbachs $\alpha = 0,63$)

- 33. En mand bør ikke virke deprimeret selv om tingene går ham imod.
- 41. Mænd bør ikke lade sig påvirke i følelsesmæssigt anspændte situationer
- 46. Det er lidt pinligt, hvis en mand græder på grund af en trist kærlighedshistorie.
- 50. Man skal ikke kunne se på en mands ansigt, hvad han føler.

Traditionelle maskulinitetsidealer målt vha af items taget fra Male Role Norms Inventory-Revised (Levant et. al. 2007)

Hvilke(n) sammenhæng(e) er der mellem maskuliniteter og ulykker?

Tage risici

Vise styrke

Arbejde hurtigt

Være selvstændig

Stå fast og være konfronterende/aggressiv

Maskuliniteter i et forebyggelsesperspektiv

Maskuliniteter og forebyggelsesmuligheder

Individuelle faktorer

Kontekstuelle faktorer (på arbejdspladsen)

Faktorer på makroniveau

'Afvikling' vs. 'rekonfigurering' af maskulinitet

I forbindelse med forebyggelsesstiltag, der måske problematiserer traditionelle maskuline dyder (som f.eks. at være stærk), skal man være opmærksom på at 'tilbyde' mændene andre acceptable måder at vise deres mandighed på. Man skal sammentænke idealet om sikkerhed (eller sundhed) med andre grundlæggende maskuline og faglige idealer om det at være f.eks. 'en arbejdende mand' og på den måde stille alternative manderoller til rådighed.

Fiskere og nye teknologiske arbejdsredskaber

Rollemodeller

Det er ikke ligegyldigt, hvem afsenderen af et nyt forebyggelsestiltag er, og budskabets legitimitet kan svækkes, hvis vedkommende ikke opfattes som tilstrækkelig maskulin.

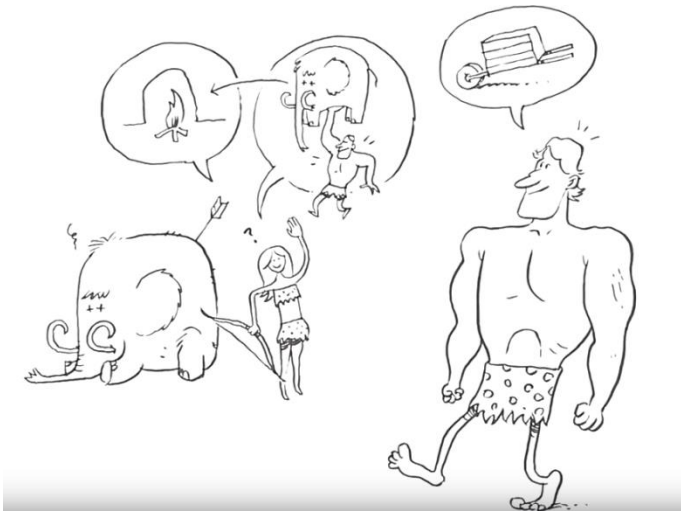
Minearbejdere -> fysioterapeut vs. vægtløfter

Omgivelsernes pres

Arbejdsmiljøorganisationen skal huske på, at sikkerhedsregler i ikke alene skal håndteres internt på virksomhedsniveau. Reglerne må også kommunikeres klart til kunder og samarbejdspartnere, så det ikke bliver den enkelte medarbejder, der i konkrete arbejdssituationer skal håndtere dilemmaet mellem sikkerhed og efterlevelse af kunders/samarbejdspartneres forventninger.

Ambulancereddere -> sygeplejerskens forventning om 'stærke mænd'

Tak for opmærksomheden

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

CeMAS
Center for Maskulinitetsforskning